DEVA
DEMOKRASİ VE ATILIM PARTİSİ

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara - Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

BASIN BÜLTENİ **13.11.2026**

DEVA Partili Karal: "Çiftçinin maliyeti yüzde 30 artıyor, buğdaya yüzde 22, arpaya yüzde 16: Bu fiyatların ekonomik izahı nedir?"

DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Hasan Karal, tarımsal üretimde hızla yükselen maliyetlere rağmen birçok üründe açıklanan alım fiyatlarının bu artışın gerisinde kalmasını Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine taşıdı. Mazot, gübre, ilaç, tohum, elektrik, sulama, işçilik, nakliye ve finansman giderlerinin sürekli arttığı bir ortamda kamu tarafından açıklanan alım fiyatlarının hangi ekonomik hesaba dayandığının açıklanması gerektiğini belirten Karal, "Maliyet belli, enflasyon belli, çiftçinin gideri belli. Devlet bütün bu rakamları biliyor. Buna rağmen alım fiyatı neden maliyet artışının altında açıklanıyor? Bunun ekonomik gerekçesi nedir, çiftçiye ne faydası vardır?" diye sordu.

DEVA Partili Hasan Karal, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın yanıtlaması istemiyle TBMM Başkanlığına 13 soruluk bir soru önergesi verdi. Karal, TÜİK'in son verilerine göre yıllık enflasyonun yüzde 29,77, Tarımsal Girdi Fiyat Endeksinin ise yüzde 30,28 arttığına dikkat çekti. Buna karşılık TMO'nun 2026 yılı alım fiyatlarında buğdaydaki artışın yaklaşık yüzde 22, arpada ise

DEVA
DEMOKRASİ VE ATILIM PARTİSİ

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara - Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

yüzde 16 seviyesinde kaldığını belirten Karal, fındıkta Giresun kalite fiyatının 200 TL'den 255 TL'ye, Levant kalite fiyatının 195 TL'den 250 TL'ye yükseltilerek yaklaşık yüzde 28 oranında artış yapıldığını kaydetti. Karal, 9 numara çekirdeksiz kuru üzümün fiyatının ise 120 TL'den 95 TL'ye gerilediğini, Adıyaman tütününde 2025'te yaklaşık 230 TL olan kilogram fiyatının 2026'da 260 TL seviyesine çıktığını, piyasada alımların yer yer 190 TL'ye kadar düştüğünün ifade edildiğini söyledi.

"Üretim devamlılığı riskte"

TMO'nun alım politikasının üreticiyi üretimde tutup tutmadığının da sorgulanması gerektiğinin altını çizen Karal, "Üretim maliyetlerinin ağır biçimde arttığı bir dönemde açıklanan bu fiyatlar, üreticinin emeğinin karşılığını alıp alamadığı sorusunu büyütüyor. Girdi maliyetleri yükselirken alım fiyatlarının aynı ölçüde artmaması üreticinin gelirini eritiyor ve üretimin devamlılığını riske atıyor. Bu mesele yalnızca çiftçinin geçim meselesi değildir; Türkiye'nin tarımsal üretim kapasitesi ve gıda arz güvenliği meselesidir." şeklinde konuştu.

"Çiftçi kazanamıyor, vatandaş da ucuza alamıyorsa bu sistemde kim kazanıyor?"

Karal, üreticinin düşük fiyatla sattığı ürünün tüketiciye çok daha yüksek bedellerle ulaşmasının da açıklanmaya muhtaç olduğunu belirterek, "Çiftçi kazanamıyor, vatandaş da ucuza alamıyorsa bu sistemde kim kazanıyor?" değerlendirmesinde bulundu.

Milletvekili Karal, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya şu soruları yöneltti:

1. Bakanlığınız, TMO ve diğer kamu kurumları tarafından açıklanan alım fiyatları belirlenirken çiftçinin gerçek üretim maliyeti hangi yöntemle hesaplanmaktadır? Mazot, gübre, tohum, ilaç, elektrik, sulama, işçilik, kira ve finansman giderlerinin tamamı bu hesaba dahil edilmekte midir?
2. tarımsal girdilerde yaşanan artışlarla ürünlere verilen fiyat artışları arasındaki belirgin farkın gerekçesi nedir? Çiftçinin maliyeti hızla yükselirken ürün fiyatının aynı oranda artırılmaması hangi ekonomik hesaba dayanmaktadır?
3. Bakanlığınızın, çiftçinin yalnızca maliyetini karşılamasını değil, ailesinin geçimini sağlayıp ertesi yıl yeniden üretim yapabilmesini esas alan bir "üretici kârı" veya "refah payı" hesabı bulunmakta mıdır? Varsa bu oran nedir?
4. Bakanlığınızın hesapladığı üretim maliyetinin altında veya hemen üzerinde açıklanan bir alım fiyatının üreticiyi nasıl koruduğu düşünülmektedir? Zarar eden çiftçinin üretimde kalması nasıl beklenmektedir?
5. TMO'nun temel görevlerinden biri üreticiyi piyasa şartları karşısında korumak olduğuna göre, açıklanan fiyatların üreticiden ziyade tüccar, sanayici veya aracıların lehine sonuç doğurmadığını gösteren herhangi bir etki analizi yapılmış mıdır?

DEVA
DEMOKRASİ VE ATILIM PARTİSİ

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara - Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

6. Çiftçi bütün üretim riskini ve maliyetini üstlenirken, ürününü düşük fiyattan satmak zorunda kalmakta; aynı ürün tüketiciye çok daha yüksek fiyatlarla ulaşmaktadır. Üretici ile tüketici arasındaki bu büyük fiyat farkı kimlerin kazancına dönüşmektedir? Bakanlığınız bu fiyat makasını azaltmak için 2026 yılında hangi somut adımları atmıştır?
7. Son on yılda tütün, buğday, arpa, mısır, ayçiçeği, üzüm, fındık, çay ve şeker pancarı üretiminden vazgeçen veya ÇKS kaydını sonlandıran üretici sayısı kaçtır? Bu ürünlerin ekim alanlarında ne kadar azalma yaşanmıştır?
8. Kendi çiftçisine üretim maliyetini karşılayacak fiyatı vermek yerine aynı veya benzer tarım ürünlerinin ithalat yoluyla temin edilmesinin ülke ekonomisi açısından daha doğru olduğuna ilişkin Bakanlığınızın bir hesabı veya politika tercihi bulunmakta mıdır?
9. Yerli üreticinin ürünü maliyet baskısıyla değersizleşirken ithalata kaynak aktarılmasının Türkiye'yi orta ve uzun vadede tarımda daha fazla dışa bağımlı hâle getireceği değerlendirilmekte midir?
10. Tarımsal ürünlerde alım fiyatlarının, gerçek üretim maliyetinin üzerine makul bir üretici kârı eklenerek belirlenmesini güvence altına alacak kalıcı ve şeffaf bir fiyatlandırma sistemi kurulması düşünülmekte midir?
11. Çiftçinin ekim yaptıktan aylar sonra hangi fiyata ürün satacağını öğrenmesi yerine, üretim kararını verirken önünü görebilmesi amacıyla ekim öncesinde taban fiyat veya gelir garantisi açıklanmasına yönelik bir çalışma var mıdır?
12. Bakanlığınız, çiftçinin maliyetini dahi karşılayamadığı bir fiyat politikasının sürdürülebilir olduğunu düşünmekte midir? Üreticinin her yıl biraz daha toprağından uzaklaştığı bir sistemin sonunda Türkiye'nin tarımsal üretimini ve gıda güvenliğini nasıl korumayı planlamaktadır?
13. Mevcut alım fiyatı politikalarının amacı üreticiyi üretimde tutmak ise, çiftçinin neden her hasat döneminde zarar ettiğini, borçlandığını ve üretimden çekildiğini Bakanlığınız nasıl izah etmektedir?